

Nieuwe Omgevingswet

Bundeling van actuele artikelen
uit Bestuursforum

Een uitgave van de CDA-Bestuurdersvereniging

Inhoudsopgave

Inleiding <i>Menno Nagel en Johan Aalberts</i>	3
Exit Bestemmingsplan <i>Hugo Doornhof</i>	8
Tijdelijk ruimtegebruik biedt volop kansen als ontwikkelstrategie voor stedelijke ontwikkeling <i>Martijn Droste</i>	15
Waar wonen onze ouderen straks? <i>Jos Beugelsdijk</i>	18
Nieuwe Omgevingswet vergt anders denken bij bestuurders <i>Renée Blom</i>	24
Sander de Rouwe: ‘Geen regels en procedures maar randvoorwaarden waarbinnen een ontwikkeling moet passen’ <i>Adri Bom</i>	29
Najaar 2015: stand van zaken Verslag deelsessie Bestuurdersdag 3 oktober 2015 <i>Marcel Migo</i>	33

Inleiding

Op 1 augustus 1965 trad de Wet op de ruimtelijke ordening in werking. Al op 4 oktober 1972 moest prof. mr. R. Crince le Roy bij het aanvaarden van zijn ambt van hoogleraar in het recht van de ruimtelijke ordening constateren dat de wet flinke verouderingsverschijnselen begon te vertonen en dat er daarnaast nogal wat oneffenheden bij de uitvoering van deze wet vielen te constateren. Wat daarvan ook zij, tot onmiddellijke wetswijziging heeft dit signaal niet geleid. Incidentele reparaties daargelaten heeft het tot 2006 – dus ongeveer 40 jaar – geduurd voordat de nieuwe Wet ruimtelijke ordening in het Staatsblad verscheen.

Twee jaar later, in 2008, verscheen de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) in het Staatsblad, een wet die de coördinatie van bouwregelgeving en andere bepalingen over activiteiten in de fysieke leefomgeving regelde. De wetgevingsmachine is sindsdien echt versneld, want nu is volop discussie gaande over de nieuwe Omgevingswet, die op 1 januari 2018 in werking zal moeten treden.

door Menno Nagel en Johan Aalberts

Vanuit wetgevingssystematiek kun je je afvragen of het wel een goede ontwikkeling is om nieuwe wetgeving zo snel weer te wijzigen door heel andere wetgeving. De veertig jaar, waarvan in het begin sprake was, is echt te lang, maar de termijnen, waarvan nu sprake is komen wel erg kort over. In het algemeen is het beter wat langer te werken met wetgeving,

gedurende de geldingstijd met behulp van praktijk, rechtspraak en wetenschap de werking goed te bezien en na verloop van een behoorlijke tijd, zo nodig met tussentijdse bijstelling van ernstige omissies over te gaan naar een nieuw wettelijk stelsel.

Tot zover de wetgevingstechniek. Niet geheel onbelangrijk, waar Gerechtigheid één van de uitgangspunten van onze partij is.

Gespreide Verantwoordelijkheid

Een ander uitgangspunt, te weten Gespreide Verantwoordelijkheid is ook belangrijk bij het onderwerp Omgevingswet. Zoals het vernieuwde Program van Uitgangspunten uit 1993 het verwoordt leven wij in een samenleving, waarin de verantwoordelijkheden gespreid zijn. Verschillende maatschappelijke verbanden hebben ieder hun eigen zin en betekenis. Maar die verschillende kringen hebben elkaar ook nodig en zijn over en weer sterk vervlochten. Die spreiding van verantwoordelijkheid met een nadruk op de overheidslaag, die het dichtst bij de burger staat, zien we in de Omgevingswet echt gestalte krijgen. Zoals Hugo Doornhof in zijn bijdrage beschrijft krijgen gemeenten de bevoegdheid een omgevingsvisie vast te stellen. Daarnaast krijgen zij met het omgevingsplan een instrument om zich breed met de fysieke leefomgeving te bemoeien. Veel breder dan nu mogelijk is met het bestemmingsplan. Daarnaast scheidt de wet de projectprocedure voor provinciale of rijksplannen, die het belang van de gemeente overschrijden. Met recht spreiding van verantwoordelijkheid, waarbij iedere overheidslaag zich bemoeit met datgene, waar zij over gaat.

De bijdrage van Wim Bekke geeft die spreiding nog duidelijker aan, waar hij aangeeft dat het succes van de nieuwe wet staat of valt met het vermogen van raden en colleges echt los te durven laten en verantwoordelijkheid bij initiatiefnemers

te leggen. Hij refereert aan het nieuwe begrip uitnodigingsplanologie, in onze visie zou dat een uitvinding van het CDA kunnen zijn, waarbij op het gebied van ruimtelijke ordening het beginsel van gespreide verantwoordelijkheid is uitgewerkt. Sander de Rouwe geeft vervolgens in zijn bijdrage aan hoe vanuit de CDA-fractie in de Tweede Kamer is opgeroepen tot een nieuwe, frisse start van het omgevingsrecht. Uitgangspunt daarbij is zelforganiserend en zelflerend vermogen van de samenleving. Meer ruimte voor de samenleving, meer verantwoordelijkheid nemen van de burger en een terugtrekkende overheid.

Het is uiteraard goed dat een partij uitgangspunten heeft. Soms moet je oppassen dat het niet omdraait, zodat de uitgangspunten er een partij op na gaan houden, ofwel een eigen leven gaan leiden. De bijdrage van Jos Beugelsdijk beschrijft heel goed hoe ingrijpend en snel onze samenleving verandert. Daarmee wordt de noodzaak de verantwoordelijkheid niet bij de overheid te houden, maar neer te leggen in de samenleving steeds groter. De actualiteit van ons uitgangspunt is daarmee een gegeven.

Als door middel van nieuwe wetgeving zo gestalte wordt gegeven aan het beginsel van de gespreide verantwoordelijkheid is het goed voorstelbaar dat dan het beginsel van gerechtigheid en in rust de ontwikkeling van wetgeving een stapje terug moet doen, ook omdat die gerechtigheid uiteindelijk ten dienste van die burger staat, die zijn eigen verantwoordelijkheid heeft en welke verantwoordelijkheid hem ook gegund moet worden.

Rechtszekerheid

Tot zover de theorie achter het wetsvoorstel. Ook hier zal de proof of the pudding in the eating zitten. Oftewel de theorie is prima, maar de uitwerking kan anders zijn. Het zou niet de eerste keer zijn dat onder het mom van deregulering en verantwoordelijkheid neerleggen bij andere overheden toch

sprake blijft van stevige sturing op rijksniveau. Dat gevaar is bij het wetsvoorstel Omgevingswet zeker ook aanwezig. De huidige tekst van het wetsvoorstel geeft geen regels voor burgers en bedrijven om zich aan te houden. Hoe de taken worden verdeeld over de overheidslagen wordt ook niet duidelijk en bepalingen over rechtsbescherming ontbreken ook.

De bedoeling is veel duidelijk te maken in algemene maatregelen van bestuur. Dat geeft meer flexibiliteit voor met name de rijksoverheid, maar daarmee minder zekerheid voor andere overheden en voor burgers. Wetgeving behoort echter juist rechtszekerheid te bieden. Het kader waaraan de rechter zo nodig moet toetsen behoort in de wet te staan. Ook dat is een element van de gerechtigheid, waar onze partij van uitgaat.

Invoering

Een laatste punt dat aandacht verdient is de invoering van de wet. Tot nu toe is de planning dat dit jaar de concepten van de vier algemene maatregelen van bestuur worden opgesteld, dat de jaren 2016 en 2017 de invoeringswet en het invoeringsbesluit worden opgesteld evenals toetsen voor de wet, waarna de wet in 2018 in werking treedt. Dat klinkt heel mooi, maar wezenlijk is dat voor de gemeenten de grootste verandering zal optreden. Die moeten, terwijl zij de winkel van de geldende wetten gewoon open houden, zich ondertussen voorbereiden op een ingrijpende wijziging van het stelsel van het omgevingsrecht. Dat zal een behoorlijk beslag leggen op de gemeentelijke capaciteit. Op zich behoeft dat geen probleem te zijn, mits de gemeenten voldoende tijd krijgen zich voor te bereiden op die grote verandering. Het zo-even gememoreerde tijdschema is prima, maar zal wel moeten inhouden dat in 2017 voldoende voorbereidingstijd wordt opgenomen voor de gemeenten, zodat geen sprake zal zijn van overhaaste invoering.

Samenvattend: als de Omgevingswet daadwerkelijk de

Nieuwe Omgevingswet

verantwoordelijkheid naar onderen verlegt, als daarbij sprake is van duidelijke normstelling en goede rechtsbescherming met ten slotte voldoende tijd voor invoering is sprake van wetgeving waar we als CDA trots op kunnen zijn en graag aan willen meewerken.

Johan Aalberts en Menno Nagel

Beide auteurs zijn lid van de VNG-commissie Ruimte en Wonen. Johan Aalberts is wethouder in Middelburg, Menno Nagel is wethouder te Bunschoten.

Omgevingswet voorziet in nieuwe regels voor overheidsbemoedienis

Exit bestemmingsplan

Er is een operatie op touw gezet die moet leiden tot de inwerkingtreding van een nieuwe wet voor onze fysieke leefomgeving: de Omgevingswet. De concepttekst van de wet komt tegemoet aan de wens slagvaardig te kunnen beslissen wel lijkt de vrijheid om op gemeentelijk niveau afwegingen te maken vooralsnog in het gedrang te zijn.

door Hugo Doornhof

In de nieuwe Omgevingswet zullen onder meer veel bestaande wetten (grotendeels) worden samengevoegd, zoals de Wet ruimtelijke ordening, de Wet milieubeheer, de Waterwet en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). De Raad van State heeft inmiddels zijn advies over het wetsvoorstel uitgebracht. Het is nu aan minister Schultz van Haegen om haar definitieve voorstel te presenteren en de wet door het parlement te loodsen. Inwerkingtreding wordt voorzien in 2018.

Een belangrijke vraag is in hoeverre de minister en provincies straks voldoende ruimte laten voor afwegingen op lokaal niveau

De Omgevingswet moet met het bijeenbrengen van verschillende wetten zorgen voor meer inzichtelijkheid in het omgevingsrecht. Daarnaast moet hij resulteren in een

Nieuwe Omgevingswet

samenhangende benadering van de leefomgeving. Verder wordt een actieve en flexibele aanpak nagestreefd, onder meer door meer flexibele kaders en een experimenteerbepaling. Ten slotte wordt de sneller en beteraanpak vormgegeven met stroomlijning van procedures en een bredere verankering van de participatieve benadering met getrechterde besluitvorming.

Gemeenten kunnen onder de nieuwe wet een omgevingsvisie gaan vaststellen. Daarnaast wordt voor hen het omgevingsplan een belangrijk instrument om zich met de fysieke leefomgeving te bemoeien. De huidige regels voor een goede ruimtelijke ordening, zoals in bestemmingsplannen en beheersverordeningen, worden dan geïntegreerd – voor een samenhangende benadering – met regels over de bescherming van het milieu, natuur, monumenten, stads- of dorpsgezichten, bomen en de regels over redelijke eisen van welstand. In de toelichting op het conceptwetsvoorstel wordt gezegd dat het daarmee bijvoorbeeld mogelijk wordt om bij een gemeentelijk omgevingsplan milieuregels te stellen voor een bepaald aspect, die dan adequate milieubescherming waarborgen, zodat toedeling van functies globaler kan zijn. Het zal er dus niet meer zozeer om gaan hoe je als gemeentebestuur gronden bestemd, maar – breder – welke functies je aan locaties toekent.

Belangrijk is dat inhoudelijke normen voor de verlening van een omgevingsvergunning in eerste instantie niet in de Omgevingswet komen te staan, maar dat zij in lagere regelgeving kunnen worden opgenomen, zoals Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvBs) en provinciale verordeningen. Dit betekent dus dat de Staten Generaal hierop (formeel) minder invloed heeft. Een belangrijke vraag is in hoeverre de minister en provincies straks voldoende ruimte laten voor afwegingen op lokaal niveau.

Naast de regeling van de omgevingsvergunning, gaat de Omgevingswet voorzien in een projectprocedure. Daarmee kunnen het Rijk en de provincies projecten snel en makkelijk realiseren. Als een projectbesluit wordt genomen, wijzigen omgevingsplannen van rechtswege. Doordat daarmee van gemeentelijke rechtsregels kan worden afgeweken en snelheid voorop staat, kan dus slagvaardig te werk worden gegaan om bijvoorbeeld wegen aan te leggen. Anderzijds bestaat het gevaar dat natuur- en milieubelangen teveel in gevaar komen. Die belangen mogen niet geheel uit het oog worden verloren. In dit verband is van belang dat aan een projectbesluit een verkenningsfase vooraf kan gaan. Daarmee kan ook de participatie van burgers worden versterkt. De verkenningsfase is evenwel niet voor alle categorieën projectbesluiten verplicht.

Instructies

Het Rijk en de provincie krijgen onder de Omgevingswet de mogelijkheid instructieregels vast te stellen. Daarnaast kunnen zij specifieke instructies gaan geven, vergelijkbaar met de huidige bevoegdheid van de pro- en reactieve aanwijzing. Het is de vraag in hoeverre de instructiebevoegdheid past bij de gelijkwaardigheid van bestuursorganen – hoog en laag – die het Rijk predikt. Bovendien geldt voor het CDA dat het kernbegrip van gespreide verantwoordelijkheid meebrengt dat taken op een zo laag mogelijk bestuurlijk niveau moeten worden neergelegd, waardoor (ook) op de lagere niveaus van een grote verantwoordelijkheidsbeleving sprake is. Als de verregaande instructiebevoegdheden in de definitieve Omgevingswet belanden, kan van gelijkwaardigheid en lokale verantwoordelijkheid niet zonder meer gesproken worden. Hierbij merk ik op dat de provincie sowieso al kan ingrijpen met een beroep op de algemene (vernietigings)instrumenten in de Gemeentewet als een gemeente het te bont maakt. Aparte instructiebevoegdheden naast de al genoemde mogelijkheid

Nieuwe Omgevingswet

een projectbesluit te nemen én het vraagteken bij de lokale beleidsvrijheid, maken het beeld van de Omgevingswet voor gemeenten al met al vooralsnog niet rooskleurig.

Ten slotte wijs ik erop dat het conceptwetsvoorstel een programmatische aanpak faciliteert. Deze aanpak is niet nieuw, gelet op bijvoorbeeld het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit om de luchtkwaliteit in Nederland te verbeteren. De regeling in de Omgevingswet verzekert dat als voor een programmatische aanpak wordt gekozen, activiteiten door kunnen gaan, ondanks een normoverschrijding. Het is een gemis dat gemeenten zó'n keuze weer niet lijken te mogen maken, terwijl geur en geluid juist lokale hinder kunnen veroorzaken en met een programmatische aanpak mogelijk bestreden kunnen worden.

Tijdelijk ruimtegebruik biedt volop kansen als ontwikkelstrategie voor stedelijke ontwikkeling

Het tijdelijk benutten van locaties voor uiteenlopende functies vindt op steeds meer plekken in Nederland plaats. De voorbeelden zijn legio: van *pop-up* restaurants, stadsstrandjes en culturele evenementen tot innovatieve *start-ups*. Leek tijdelijk ruimtegebruik in eerste instantie een kortstondig antwoord op de crisis in de stedelijke gebiedsontwikkeling, inmiddels kan worden geconcludeerd dat sprake is van een wezenlijke en structurele vorm van gebiedsontwikkeling. Voor lokale bestuurders is het relevant om te weten wat de voordelen van tijdelijk ruimtegebruik zijn, waar de risico's liggen en welke instrumenten ter beschikking staan om daar strategisch op te sturen.

door Martijn Drost

Waarom zou je überhaupt als overheid willen sturen op tijdelijk ruimtegebruik? Immers, tijdelijk ruimtegebruik is vaak geboren als bottom-up initiatief, juist zonder overheidsbemoeienis. Maar de toegevoegde waarde van tijdelijk ruimtegebruik zowel voor het gebied waar het plaatsvindt als voor de stad als geheel rechtvaardigt en onderstreept de keuze om hier als overheid toch op te sturen. Deze toegevoegde waarde bestaat namelijk onder meer uit:

- * een positieve bijdrage aan de vitaliteit en het imago van het gebied;
- * een broedplaatsfunctie en het ontwikkelen van nieuwe gebruikskoncepten;

Nieuwe Omgevingswet

- * het mede sturen van het eindprogramma op een locatie;
  - * het voorkomen van sloop en/of verloedering;
  - * het accommoderen van (latent) aanwezige ruimtebehoefte in de stad voor uiteenlopende functies en activiteiten;
  - * een broedplaatsfunctie voor nieuwe ideeën en kansen en daarmee een verrijking voor maatschappelijke, economische en culturele functies voor de stad;
  - * een positief imago in termen van tolerantie, cultuur, openheid en daarmee een gunstig effect op bijvoorbeeld de toeristische sector (evenementen) en het economisch vestigingsklimaat (start-ups).

Kortom: in de toegevoegde waarde van het tijdelijk gebruik ligt de legitimatie besloten om als overheid daarop te sturen, het als ontwikkelstrategie toe te passen en instrumenten daarvoor te benutten of te ontwikkelen. Sterker nog, een groot aantal elementen is eenvoudigweg noodzakelijk om van tijdelijk ruimtegebruik een succes te maken. Uit onderzoek blijkt dat de overheid daarvoor een divers palet aan handelings- en sturingsmogelijkheden ter beschikking staat om tijdelijk ruimtegebruik in goede banen te leiden. Het volgende schema biedt daarvan een overzicht.

Handelings- en sturingsperspectieven gemeentelijke overheid

Communicatief en Beleidsvormend	Organisatorisch	Financieel-econom.	Juridisch-planolog.
Plan- en Visievormen Politieke steun Initiëren	Coachen Exploiteren Onderhoud en beheer Samenwerken Managen Bemiddelen	Verstrekken subsidies Cofinanciering Vermarkten (Voor)investeren	Voorwaardescheppend Formaliseren Gedogen

Draagvlak cruciaal

Van alle elementen zijn politieke steun en draagvlak cruciaal. Zeker als de overheid niet zelf initiërend is en het tijdelijk ruimtegebruik niet verankerd heeft in plannen en visies, maar ook waar het tijdelijk ruimtegebruik nadrukkelijk een onderdeel vormt van de gebiedsontwikkelingsstrategie. Een initiërende rol van de overheid is belangrijk, maar niet per se noodzakelijk. Tijdelijk ruimtegebruik als onderdeel van een doelbewuste ontwikkelstrategie maakt het mogelijk om in een vroeg stadium te anticiperen en sterker te sturen op de aard van het tijdelijk gebruik, afgestemd op de beoogde eindontwikkeling.

Professionele matchmaker noodzakelijk

Het belang dat aan een professionele ‘matchmaker’ wordt toegekend is erg groot. Deze matchmaker is primair verantwoordelijk voor het managen van het proces van tijdelijk gebruik in termen van het bij elkaar brengen van vraag en aanbod en vervult een intermediaire rol tussen gebruikers, eigenaren en overheid. Dat impliceert ook dat deze matchmaker los staat van de gemeentelijke organisatie. Het coachen in de vorm van het leveren van kennis en expertise en het bij elkaar brengen van partijen is een belangrijke rol van de overheid. Deze rol is juist van belang vanwege het feit dat de tijdelijke gebruikers nieuwe toetreders zijn in het ruimtelijk ontwikkelproces. De overheid kan tevens een wezenlijke bemiddelende rol spelen, maar de noodzaak ervan is afhankelijk van de vraag of sprake is van tegenstrijdige belangen.

Financiële steun onontbeerlijk

Financiële steun bij tijdelijk gebruik is noodzakelijk, direct of indirect. De kosten die gemoeid gaan met tijdelijk gebruik kunnen weliswaar binnen de gebiedsontwikkeling worden

opgevangen, maar het handelingsperspectief van de overheid wordt natuurlijk vergroot door budget voor investeringen in het tijdelijk gebruik binnen de gemeentebegroting vrij te maken. Daarnaast kan gekeken worden naar de mogelijkheden om de huuropbrengsten mee te laten bewegen met het succes van de tijdelijke activiteit. Ook kunnen tijdelijke gebruikers geprikkeld worden om te investeren. Hier speelt de tijdelijkheid echter parten: de gebruikstermijn is te kort om de investering terug te verdienen. Het mee laten profiteren van de waardestijging kan hierbij helpen. Dat zou ook meer recht doen aan de waardecreatie van de tijdelijke gebruikers en geeft hen een meer volwaardige positie in de gebiedsontwikkeling.

Planologisch-juridische aspecten blijven lastig, maar veel is mogelijk

De juridisch-planologische eisen en randvoorwaarden zijn nogal eens een belemmering maar maken het niet onmogelijk. Het verdient niettemin sterke aanbeveling om bij toekomstige bestemmingsplannen op voorhand rekening te houden met diversiteit, flexibiliteit en globaliteit van het gebruik en de gebruiksvoorschriften. Het formaliseren van het tijdelijk gebruik in overeenkomsten is een belangrijk sturingsinstrument voor de overheid, met name ook vanwege de (soms) tegenstrijdige doelen van partijen.

Ontwikkel een adaptieve strategie als antwoord op de tijdelijkheidsparadox

Een van de grootste bezwaren dan wel tegenstrijdigheden binnen het tijdelijk gebruik is het spanningsveld dat veel tijdelijke gebruikers *niet* ten doel hebben om het gebruik als zodanig tijdelijk te laten zijn. Dit in tegenstelling tot de eigenaar of ontwikkelende partij c.q. overheid die uiteindelijk een ander gebruik beoogt. De tijdelijkheidsparadox is hiermee geboren. Het verdient dan ook aanbeveling om deze paradoxale situatie weg te nemen. De overheid kan hierop

sturen door de tijdelijke gebruikers een perspectief te bieden voor een vervolg op hun activiteiten. Dat doet meer recht aan investeringen van gebruikers en de toegevoegde waarde die het tijdelijk ruimtegebruik oplevert. Het voorkomt ook dat de beoogde eindontwikkeling in het gedrang komt dan wel dat de beëindiging privaatrechtelijk beslecht moet worden.

Ontwikkel een visie op tijdelijk ruimtegebruik op het niveau van de stad

De inzet van tijdelijk ruimtegebruik is, ondanks de voordelen, nog voornamelijk een locatiegedreven vraagstuk. En dat maakt het tijdelijk gebruik kwetsbaar, zowel binnen de gebiedsontwikkeling, maar ook als strategisch en volwaardig instrument voor sturing. Een antwoord daarop is de ontwikkeling van een gemeentelijke visie op tijdelijk ruimtegebruik op het niveau van de stad. Relevante onderdelen daarbij zijn onder meer:

- * inzicht in aard, omvang en prioritering van onbenutte terreinen en gebouwen;
- * de planologische en juridische (on) mogelijkheden;
- * de aspecten waaraan het tijdelijk gebruik moet bijdragen, zoals waardecreatie, tijdelijke opbrengsten, broedplaatsfunctie en het tegengaan van verloedering. Dat helpt in de prioriteitsstelling en in de keuze van het type gebruik dat het best past bij de opgave en bij het beoogde eindgebruik;
- * de flankerende beleidsterreinen waaraan het tijdelijk gebruik een bijdrage kan of zou moeten leveren: economisch, sociaal-maatschappelijk, cultureel, etc.;
- * een (revoluerend) fonds, ter ondersteuning van het tijdelijk ruimtegebruik;
- * inzicht in de vraag naar tijdelijk ruimtegebruik in omvang en aard;
- * de rol van matchmaker van vraag en aanbod.

Tijdelijk ruimtegebruik op deze manier benaderd maakt dat het de volwaardige plek krijgt in de gebiedsontwikkeling die het verdient. De (tijdelijke) gebruikers zijn daarbij veel meer dan de tijdelijke benutters van de ruimte. Het zijn mede gebiedsontwikkelaars geworden.

Meer weten?

Dit artikel is gebaseerd op de Master City Developer-scriptie 'Andere Tijden', waarin aan de hand van binnen- en buitenlandse cases is onderzocht welk instrumentarium en handelingsperspectief de overheid ter beschikking staat om tijdelijk ruimtegebruik in te zetten. Delen van dit artikel zijn tevens verschenen op gebiedsontwikkeling.nu.

Lees de hele scriptie 'Andere Tijden' op http://www.mastercitydeveloper.nl/inspiratie/mcd_scripties, of neem rechtstreeks contact op met de auteur via martijn.drosten@grontmij.nl.

Over de auteur

Martijn Drosten is werkzaam als hoofd van het team Gebiedsadvies Rotterdam van Grontmij, één van de grootste advies- en ingenieursbureaus van Nederland dat werkzaam is in alle fasen van stedelijke gebiedsontwikkeling. Meer info op www.grontmij.nl.

Waar wonen onze ouderen straks?

De zorg is aan het veranderen en het CDA

Noordwijkerhout is zich bewust van de onrust die dat voor ouderen, mantelzorgers, kinderen, burens, kennissen en dus ons als volksvertegenwoordigers met zich mee gaat brengen. Onder meer het langer thuis wonen in plaats van in een bejaardentehuis is een omslag die grote impact gaat krijgen. Waar je als kinderen wist dat je ouders goed verzorgd een warm onderkomen hadden, zal het in de toekomst anders worden. Ze wonen immers nog thuis en gaat het dan nog goed met ze? Vergeten ze het gas niet uit te doen? Hoe gaan we dat doen als ze straks nog slechter gaan lopen en de trap niet meer op kunnen? Een maatschappelijk vraagstuk dat om een invulling vraagt.

Door Jos Beugelsdijk

We hebben een tijd gehad dat het voor kinderen vanzelfsprekend was dat ze voor hun ouders zorgden. In die tijd woonde en werkte men dichtbij, waardoor dat min of meer vanzelf ging. De industrialisatie zorgde voor grotere woon- en werkafstanden, waardoor de ouderen bij elkaar gingen wonen en na enige tijd door de overheid professionele zorg werd georganiseerd. Dit is onbetaalbaar geworden. Nu we teruggaan naar ‘zorg voor elkaar’ moeten we dat praktisch gaan invullen. Het CDA Noordwijkerhout heeft dan ook in zijn verkiezingsprogramma opgenomen dat een combinatie van huisvesting voor ouderen, jongeren en jonge gezinnen, mogelijk moet worden. Zorg voor elkaar kan dan praktisch worden ingevuld. Omkijken en treuren hoe ‘goed’ het vroeger was is nu niet meer realistisch.

Het CDA Noordwijkerhout gaat zich de komende raadsperiode actief opstellen om beleid gerealiseerd te krijgen dat nieuwe woonvormen mogelijk maakt. Er is een nieuwe koers voor de zorg ingezet waar we ons nu actief op gaan richten. Andere woonvormen en woningen zijn daarbij één van de opties.

Levensloopbestendige woningen

In de nieuwbouwprogramma's sturen we bewust aan op woningen die zowel door ouderen als door jongeren bewoond kunnen worden. Rolstoeltoegankelijk is daarbij een absolute voorwaarde, maar ook een indeling die het mogelijk maakt om op de begane grond de meest noodzakelijke voorzieningen te realiseren. Een levensloopbestendige woning zal zodanig moeten worden ingericht dat iedereen er kan wonen, ongeacht aard en omvang van de hulpvraag en ook zonder hulpvraag. Gedwongen verhuizen moet dan niet meer nodig zijn, waardoor mensen in hun vertrouwde omgeving kunnen blijven wonen. De bewoner blijft samenwonen met de partner of een familielid. Zo'n woning biedt niet alleen de gebruiker voordelen, maar ook de overheid, omdat dit concept kan leiden tot verdere kostenbesparing. Daarnaast wordt het ook voor de zorgaanbieder goedkoper omdat die efficiënter de wijkverpleegkundigen kan inzetten.

Een levensbestendige woning moet voldoen aan het Woonkeurcertificaat. Er mag in de toekomst zowel juridisch als bestuurlijk geen misverstand ontstaan over de doelstellingen van het Woonkeur. Dit geldt dus ook voor de sociale woningbouw die daarop geen uitzondering mag zijn. Eenduidigheid in beleid is voor ons een essentiële voorwaarde. Daarnaast zijn we voornemens om ons hard te maken om niet alleen het basispakket Woonkeur op te laten nemen in een anterieure overeenkomst maar ook de pluspakketen die daarbij horen. De zorgvraag die bij de nieuwbouwprojecten hoort zal

ingevuld moeten worden. Als samenleving hebben we een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Nu de zorg weer wordt neergelegd bij de individuele mens, mogen en kunnen we ons hoofd als gemeente niet wegdraaien, met het idee ‘de markt regelt het wel’. Om dat laatste gerealiseerd te krijgen zullen we ons actiever moeten opstellen.

Nieuwe trend

Een nieuwe trend die we als CDA Noordwijkerhout-De Zilk willen onderzoeken zijn kangoeroewoningen.

Er zijn diverse namen voor woonvormen waarin het mogelijk is met meerdere huishoudens te wonen. Er wordt o.a. gesproken over (mantel)zorgwoningen bij de volgende woningen:

- * Een combinatie van twee zelfstandige woningen, een hoofdwoning en een buidelwoning, (kangoeroewoning) waarbij de mantelzorger en de zorgvrager met familie verblijven;
- * Twee woningen met een volwaardige woonfunctie.

Realisatie

We beseffen dat er een verschil is tussen het ‘inwonen’ van bijvoorbeeld ouders bij kinderen, of een gehandicapte volwassene bij ouders en het realiseren van twee aparte zelfstandige woningen. Dit heeft te maken met de ruimte in en om de woning, het toegestane aantal woningen op een perceel of in een gebied en het al dan niet verstrekken van een eigen nummeraanduiding. In ons bestemmingsplan Buitengebied is bijvoorbeeld het aantal woningen op een perceel vastgelegd. Het is daar nu niet mogelijk om aan de woning een uitbouw te plaatsen of bijvoorbeeld een garage tot woonvertrek om te bouwen voor een zelfstandige woning. Er kan geen apart huisnummer worden gegeven, omdat dan niet meer aan de bestemmingsplanvereisten wordt voldaan.

Als de nieuwe wettelijke regeling in de Bor (Besluit Omgevingsrecht) een feit is, wordt het mogelijk om zo'n uitbouw of voormalige garage tijdelijk te gebruiken voor bewoning. Daarbij kan sprake zijn van tweedelijsbebouwing, hetgeen nu op grond van de bestaande regelgeving vrijwel altijd wordt geweigerd. Daarbij komt het feit dat zodra het hulpverleningsaspect vervalt, weer moet worden voldaan aan de oorspronkelijke bestemmingsplanvereisten. We zijn er zeker geen voorstander van dat deze regelgeving betekent dat er ruimte geschapen wordt om permanent twee aparte woningen te realiseren. Hoe voorkom je dat een mooie, tot woning aangepaste, garage, uitbouw of schuur blijvend als woning in gebruik wordt genomen?

Voor het bouwen van de mantelzorgwoning hoeft bij de nieuwe regelgeving niet altijd meer een omgevingsvergunning te worden aangevraagd, dat is onder andere afhankelijk van de omvang van de zorgwoning ten opzichte van de grootte van het erf. De VNG heeft de minister gewezen op dit handavingsprobleem, maar dit heeft niet geleid tot aanpassing van het voorstel. Er zijn gemeenten waarin de kangoeroewoningen na verloop van tijd tot woningen met werken-aan-huis worden omgezet, de buidelwoning wordt dan kantoor/atelier o.i.d.. In Noordwijkerhout is het risico vrij groot dat een kleinere 'buidelwoning' na het zorgverleningstraject zal worden gebruikt voor tijdelijke huisvesting. De woning kan worden gelabeld voor een bepaalde doelgroep, maar het zal zelden voorkomen dat de combiwoningen gelijktijdig vrij komen en opnieuw voor zorgverlening kunnen worden ingezet, tenzij daarover duidelijke afspraken zijn gemaakt met de huurders. Opzegging van de huur van de ene partij bij het vertrek van de andere partij is een drempel.

Het plaatsen van een (tijdelijke) portocabin is niet altijd mogelijk. Een achtererf moet voldoende ruimte hebben en voor burens moet het geen overlast veroorzaken. In de meeste

bestemmingsplannen en in het voorstel tot wijziging van de Bor is bebouwing van het achtererf opgenomen van max. 50 procent bij achtererven kleiner dan 100 m². Voor een redelijke zelfstandige zorgwoning zal al gauw 30 tot 40 m² nodig zijn. Bij veel eengezinstussenwoningen zal een tijdelijke zelfstandige zorgwoning daardoor niet mogelijk blijken, ook niet na de wetswijziging.

Behoeft

Het is niet bekend bij hoeveel huishoudens in onze gemeente sprake is van mantelzorg. Er is geen registratie van mantelzorgers. Na overdracht van het 'mantelzorgcompliment' naar de gemeenten kan daarover mogelijk meer duidelijkheid worden verkregen. Dit is mede afhankelijk van de eisen die worden gesteld aan het verstrekken van die tegemoetkoming. Bij het realiseren van mantelzorgwoningen op basis van de Bor wordt een medische verklaring vereist, bij het mantelzorgcompliment wordt nu een AWBZ-indicatie 'hulp aan huis' gevraagd.

Bij huurwoningen kan enige invloed worden gerealiseerd door woningen voor een speciale doelgroep te bestemmen. Er zijn sociale huurwoningen die als zorgwoning worden gelabeld en waarvoor een zorgindicatie nodig is. Dit gaat enkel om woningen voor zorgbehoevenden, de zgn. aanleunwoningen. Door het regionale toewijzingssysteem in de huisvesting is het onmogelijk om blijvend twee naast elkaar gelegen sociale huurwoningen te bestemmen voor een combinatie van hulpvrager/hulpverlener. Daarbij heeft een woningbouwcorporatie ook rekening te houden met de inkomensgrens voor sociale huurwoningen.

Navraag bij woningstichting St. Antonius van Padua leerde dat men geen directe behoefte heeft gesignaleerd naar kangoeroe-c.q. mantelzorgwoningen en dan ook geen aanleiding ziet om in dit segment iets te gaan ontwikkelen.

Samenvatting

Behoeftte aan levensloopbestendige woningen, mantelzorg- en/of kangoeroewoningen zullen in deze raadsperiode een prominente plek krijgen in ons beleid. Onderzocht moet gaan worden hoe deze woningen gerealiseerd kunnen worden, hoeveel behoefte er is en welke belemmeringen en bezwaren moeten worden overwonnen. Uitgangspunt is een samenleving waar ‘zorg voor elkaar’ voorop komt te staan. Dat is het motto van ons verkiezingsprogramma en daar houden we ons aan vast. Afspraak is afspraak en beloofd is beloofd.

Nieuwe Omgevingswet vergt anders denken bij bestuurders

Het jaar 2018 komt snel dichterbij. In dat jaar treedt de nieuwe Omgevingswet in werking. Een wet die een enorm aantal wetten en regels gaat vervangen, zoals de WABO, de wet ruimtelijke ordening, de waterwet en onderdelen van de Woningwet. Een complexe operatie die, ook volgens het CDA, nodig is om procedures rond planvorming te vereenvoudigen en te versnellen. Om de samenleving meer ruimte te geven eigen initiatieven ook daadwerkelijk te realiseren, zonder dat deze gehinderd worden door een woud aan regels of vastlopen in de bureaucratie bij de overheid.

door Renée Blom

Wim Bekke is directeur van adviesbureau BJZ.nu. BJZ.nu maakt bestemmingsplannen voor gemeenten. Bekke vindt de route naar de nieuwe Omgevingswet een ‘spannend proces’. Wim Bekke: ‘Het succes valt of staat namelijk bij het vermogen van gemeenteraden en colleges om ook echt te durven loslaten. Met de komst van de Omgevingswet gaat het instrument van bestemmingsplannen namelijk verdwijnen en daarmee de heldere kaders waaraan politici, maar ook inwoners, kunnen afmeten of een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling passend is of niet. Daarvoor in de plaats komt het meer globale Omgevingsplan. De verwachting is dat maatschappelijke meerwaarde meer centraal staat dan de vraag of plannen voldoen aan vastgelegde normen. Initiatiefnemers moeten zelf de maatschappelijke meerwaarde van hun plan aantonen. Daarbij moeten zij ook de meerwaarde voor de

omgeving inzichtelijk maken. Dit betekent dat zij zelf voor draagvlak kunnen zorgen in die omgeving. Vooral in stedelijke gebieden zal het NIMBY-effect (not in my backyard) zich ongetwijfeld zo af en toe blijven voordoen. Het is dan aan de politiek om de maatschappelijke meerwaarde van een project te beoordelen en niet de oren te laten hangen naar protesterende inwoners. Lukt het een initiatiefnemer echter om de maatschappelijke meerwaarde goed te onderbouwen, dan kunnen naar mijn mening gemeenteraden moeilijk anders dan zo'n initiatief omarmen.'

Uitnodigingsplanologie

De precieze inhoud van de nieuwe wet is nog onduidelijk. Toch zijn er al verschillende gemeenten aan het experimenteren. Daarbij heeft een nieuw begrip z'n intrede gedaan: uitnodigingsplanologie. Hierbij zijn inwoners en ondernemers aan zet. Zij komen met plannen die zij ook financieel kunnen realiseren en waarvan zij de meerwaarde kunnen aantonen. Dit vraagt om een structurele kanteling bij de overheid. Nu doen gemeenten nog zelf aan planvorming, waarbinnen initiatieven dan wel of niet moesten passen. Dat zal veel minder worden. Bij gemeenten worden de plannen van initiatiefnemers leidend. De gemeenteraden en colleges behouden nog wel mogelijkheden om te kunnen sturen, door in een Omgevingsplan kernwaarden op te stellen, die aangeven waaraan een initiatief minimaal moet voldoen om bij te dragen aan de waarde en kwaliteit van een gebied. Bekke: 'Nu lopen plannen vaak vast omdat in bestemmingsplannen bijvoorbeeld staat aangegeven dat een gebouw een volume mag hebben van maximaal 750 m³. Als het ontwerp 760 m³ bedraagt, dan moet er een bestemmingsplanwijziging plaatsvinden. Dat is duur en tijdrovend en heeft de steun van de politiek nodig. Het gebeurt dan ook geregeld dat goede plannen in de vuilnisbak verdwijnen, vanwege die strakke regels in de

bestemmingsplannen. De nieuwe wet gaat ervoor zorgen dat we op een volwassen manier kunnen omgaan met ruimtelijke ontwikkelingen, omdat overheden gedwongen worden te stoppen met het betuttelen van initiatiefnemers. Zij moet stoppen met denken in onmogelijkheden, en meer gaan handelen vanuit kansen die zich voordoen.’

Experimenten

Het Rijk heeft met de komst van de WABO de regels rond een aantal categorieën in de huidige omgevingswet al verruimd. Dit betekent dat in veel gevallen dakkapellen, een uitbouw of garage zonder vergunning gebouwd kunnen worden, waarbij de plannen dus ook niet hoeven te voldoen aan het bestemmingsplan. Wel moeten de plannen voldoen aan het bouwbesluit. Het gaat dan om zaken als veiligheid, gezondheid, milieu en isolatie.

‘Ook bij deze verandering is het aan de politiek om te leren loslaten; om bij klachten van inwoners niet meteen te proberen de klacht te verhelpen door nieuwe regels te bedenken, maar te verwijzen naar de landelijke regels die nu eenmaal die ruimte bieden.

Een bijzonder experiment is dat in de gemeente Hollands Kroon, waar vorig jaar 80 procent van de APV is geschrapt. Daar vindt de politiek dat de gemeente de stoepen niet ijsvrij hoeft te houden, maar dat dit aan de inwoners zelf is. En hetzelfde geldt voor hondenpoep. De gemeente kan op deze zaken sowieso niet goed handhaven, dus waarom zou je dit nog wel in de APV laten staan? Het is nu afwachten hoe de inwoners met die vrijheden omgaan.’

Hollands Kroon heeft ook regels rond onder andere straatmuzikanten, optochten en rondzwervende winkelwagentjes geschrapt. Burgemeester Nawijn stelt dat regels die de veiligheid van lijf en goed borgen in de APV zijn gehandhaafd, maar dat alle regels die raken aan de eigen verantwoordelijkheid van mensen zijn geschrapt.

Verrommeling

De komst van de nieuwe Omgevingswet kan ertoe leiden dat er meer ‘verrommeling’ ontstaat. De vraag is of dit slecht is. Wim Bekke vindt van niet. ‘In de jaren tachtig en negentig was het gebruikelijk functies als wonen, werken, sporten en winkelen strikt van elkaar te scheiden. De tendens is nu veel meer een vermenging van functies. Dit kun je aanduiden als ‘verrommeling’, maar als je er op een positieve manier naar kijkt, dan kun je het ook zien als een kwalitatieve en veelal ook creatieve manier van het omgaan met ruimte, leegstand en initiatieven. Het is naar mijn mening ook de enige manier om bijvoorbeeld binnensteden en grote winkelcentra vitaal te houden of weer vitaal te krijgen. Deze locaties hebben nu vaak met enorme problemen te maken door de crisis, maar ook door het veranderende winkelgedrag van mensen. Mensen moeten iets kunnen beleven wil je ze naar je binnenstad toe krijgen. Het funshoppen wordt dan ook steeds belangrijker. Maar je kunt ook aan een verdere vermenging van functies denken. Want waarom zou je een binnenstad niet aantrekkelijker kunnen maken door er ook sportfaciliteiten onder te brengen? Mensen komen dan naar de binnenstad voor het sporten maar maken vervolgens een combinatie met andere bezigheden zoals eten en winkelen.’

Bedrijven en kantoren

Veel gemeenten experimenteren ook al met het omvormen en herbestemmen van agrarische bedrijven. De leefbaarheid van het platteland staat onder druk doordat steeds meer agrariërs stoppen met hun bedrijf. Gelukkig krijgen veel bedrijven een andere functie; van ‘Polenhotel’ tot kampeerwinkel en van opslagruimte, werkplaatsen tot bedrijfsruimte in de niet-agrarische sector.

Nieuwe Omgevingswet

‘De trends rond het werken vragen om nieuwe vormen van huisvesting’, vertelt Bekke. ‘We maken veel meer gebruik van allerlei netwerken en zijn veel minder gebonden aan een vaste werkplek bij onze werkgever. Ik vind het dan prachtig om te zien dat er agrarische bedrijven worden omgevormd tot werklocaties voor onder meer ICT’ers. Met steeds meer zzp’ers groeit ook het aantal bedrijven aan huis. Ook daar moeten gemeenten meer ruimte aan bieden en faciliteren, onder meer door de aanleg van glasvezel.

Ook leegstaande kantoren krijgen steeds vaker een nieuwe bestemming zoals woningen voor starters, studentenhuisvesting of culturele broedplaatsen met gezamenlijke voorzieningen als horeca. Ik ben ervan overtuigd dat als je marktpartijen echt de ruimte geeft, zij met prachtige plannen komen en dat er geen ‘verrommeling’ zal optreden maar vitalisering.

Het is overigens nog wel afwachten hoeveel ruimte het Rijk daadwerkelijk durft te geven in de nieuwe Omgevingswet. Nu wordt daar nog heel sectoraal gedacht. Wil je initiatieven de optimale ruimte geven dan moet de wet uitgaan van integraal denken en alle beleidsterreinen omvatten.’

Wim Bekke

Startte in 2007 het adviesbureau BJZ.nu Bestemmingsplannen.

De naam zal overigens door de komst van de Omgevingswet binnenkort worden omgevormd naar BJZ.nu Omgevingsrecht.

Opleiding: Bestuursacademie RO en Milieu

Hij was bijna 25 jaar op het gebied van RO en verkeer als ambtenaar werkzaam bij gemeenten, waaronder de gemeente Almelo.

**Sander de Rouwe over de nieuwe
Omgevingswet:
‘Geen regels en procedures maar
randvoorwaarden waarbinnen een
ontwikkeling moet passen’**

Met de nieuwe Omgevingswet wil het kabinet de regels voor ruimtelijke projecten vereenvoudigen en bundelen. Zo wordt het makkelijker om ruimtelijke projecten te starten. Voor de zomer van 2014 gaat het wetsvoorstel voor de nieuwe Omgevingswet naar de Tweede Kamer. Een goede reden om eens te gaan praten met Sander de Rouwe. Hij is woordvoerder over dit onderwerp in de Tweede Kamerfractie van het CDA.

door Adri Bom

Onze ruimtelijke wetgeving ontstond met de (Franse) Mijnwet in 1810. Tweehonderd jaar later zijn we 40 wetten, zowat 250 Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvBs) en honderden ministeriële regelingen verder. Gevolg daarvan is dat het in 1970 33 maanden kostte om een woning te bouwen, in 1990 54 maanden en in 2010 zowat 90 maanden. Sander de Rouwe: “Dat is natuurlijk een volstrekt ongewenste ontwikkeling. Een ontwikkeling waarvan allerlei adviseurs en juristen profiteren en de burger of het bedrijf dat wat wil ontwikkelen de dupe zijn. Zij betalen de rekening voor deze volstrekt doorgeslagen regelgeving. De regelgeving is onvoorspelbaar en ingewikkeld en spreekt zichzelf soms zelfs tegen. Een treffend voorbeeld is de Tweede Maasvlakte. Na jaren doorlopen van procedures geeft de rechter op basis van nieuwe inzichten aan dat het hele proces moet worden overgedaan.

‘Wij willen de samenleving ruimte geven door de trap bij regelgeving van bovenaf schoon te vegen en ervoor te waken dat de rommel niet op de onderste tree blijft liggen’

De Rouwe blikt terug op de rol die het CDA daarbij in de afgelopen decennia heeft gespeeld. Het CDA heeft in deze ontwikkeling helaas een wat dubieuze rol gespeeld. Wij hebben mede aan het roer gestaan toen deze wetgeving steeds verder ontspoorde. Maar het was ook het CDA dat bij monde van toenmalig premier Balkenende door middel van de invoering van de voorlopige Crisis- en Herstelwet, stop heeft gezegd tegen deze ontsporing. Het was een motie van Hein Pieper, eind 2009, op de begroting van het ministerie van vRoM, waarbij werd opgeroepen tot een complete herziening van het Omgevingsrecht. In die motie werd de regering verzocht daadwerkelijk zon tabula rasa-opdracht te organiseren en met inachtneming van een aantal principiële uitgangspunten van de democratische rechtsstaat met ideeën en voorstellen te komen over een fundamentele herziening van het omgevingsrecht. Hij sprak toen over het zelforganiserend en zelflerend vermogen van mensen. Dat was, aldus De Rouwe de basis voor de huidige CDA-visie over de toekomstige Omgevingswet.

Bij die visie op de noodzakelijke ontwikkeling voor de Omgevingswet zijn voor het CDA vier lijnen belangrijk:

van traag naar tempo
van regels naar ruimte
van verbieden naar verbinden
van stoppen naar stimuleren

Nieuwe Omgevingswet

De Rouwe: Het is de bedoeling dat de overheid een stap terug gaat doen. Daarvoor is draagvlak te vinden bij de vvd in de Tweede Kamer. Maar wij gaan als CDA nog een stap verder. In het verlengde van een overheid die stopt hoort een burger die meer gaat doen en meer verantwoordelijkheid neemt. Dat is heel fundamenteel en belangrijk voor de samenleving. Het CDA wil de samenleving ruimte geven door de trap bij regelgeving van bovenaf schoon te vegen en ervoor te waken dat de rommel niet op de onderste tree blijft liggen?

Houdingen gedrag Een nieuwe regelgeving met minder regels en meer ruimte voor ondernemende burgers en bedrijfsleven vergt wel van overheden dat ze loslaten. Nu al klinkt vanuit VNG en IPO de roep om duidelijkheid wie waarvoor verantwoordelijk is. Volgens De Rouwe moeten overheden het voor burgers juist makkelijk maken en als een eenheid naar buiten treden. Wekelijks komen lobby-organisaties langs waarbij ze de doelstelling van de nieuwe Omgevingswet om te dereguleren toejuichen maar daarnaast ook altijd vragen om hun belang, hun regel wel te laten bestaan. De Rouwe: Het vergt vertrouwen om los te laten. Vertrouwen dat er nog niet is. Maar de ondernemende burger moet centraal gaan staan en niet de overheid. Van verbieden naar verbinden; de aanvrager zorgt voor draagvlak dan mag hij ontwikkelen (De inwoner van een gemeente die nu een dakkapel wil hebben moet vaak aan veel regels voldoen. In de toekomst moet diezelfde burger ervoor zorgen dat zijn bureaus instemmen en dan kan hij bouwen.)

De Rouwe: De ruimte is van ons allemaal en het CDA wil graag minder overheid en meer ruimte voor de samenleving. Als reactie op de vraag wat dat vergt van de houding en het gedrag van bestuurders doet De Rouwe een oproep om meer los te laten en ruimte te geven aan de eigen inwoners. Ga als gemeente en provincie samenwerken om de burger meer

Nieuwe Omgevingswet

ruimte te geven. Geen regels en procedures maar randvoorwaarden waarbinnen een ontwikkeling moet passen: Op dit moment bevat de nieuwe wet geen regels rond duurzaamheid maar Europa stelt wel steeds zwaardere eisen. Dat zijn eisen waar de Tweede Kamer vaak nog een extra kop op zet. Hoe gaat het CDA dat straks voorkomen bij de nieuwe Omgevingswet. Volgens De Rouwe moeten we het omdraaien. Europese regelgeving moet ontwikkelen in de richting van onze nieuwe OR-wetgeving.

Deelsessie BSV-Bestuurdersdag: waar staan we nu?

Hoe is de stand van zaken in het wetgevingsproces en wat kun je als decentrale bestuurder nu al doen om je op de nieuwe Omgevingswet voor te bereiden. Daarover ging een van de deelsessies tijdens de Bestuurdersdag van de BSV op 3 oktober 2015. Een korte samenvatting.

Door Marcel Migo

Ellen Verkoelen heet de deelnemers namens de CDA-visiegroep Ruimte en Wonen hartelijk welkom bij de deelsessie. Ze geeft het woord aan Erik Ronnes, Tweede Kamerlid voor het CDA en woordvoerder Ruimte.

Erik Ronnes: ‘Het wetsvoorstel voor de nieuwe Omgevingswet is inmiddels behandeld in de Tweede Kamer. 26 wetten zullen omgevormd en ingepast worden tot één nieuwe integrale wet. Beoogd wordt dat daardoor gemakkelijker integrale afwegingen gemaakt kunnen worden. Dat is de theorie. De vraag is: gaat dat ook echt zo werken? Dat staat naar mijn mening nog helemaal niet vast. Van groot belang is hoe de algemene maatregelen van bestuur (AMvB’s) precies ingevuld gaan worden. Het kan zijn dat daardoor dingen toch anders uit gaan pakken dan aanvankelijk beoogd werd. Misschien worden er daardoor wel veel meer zaken vastgelegd dan aanvankelijk gedacht en wordt de beleidsruimte uiteindelijk helemaal niet veel groter. Dit is iets om goed in de gaten te houden.’

Ronnes vervolgt: ‘Het is m.i. belangrijk de besluitvormingsbevoegdheid bij het bestuur te leggen dat het dichtst bij de burgers staat.

Nieuwe Omgevingswet

Als wethouder heb ik gemerkt dat de provincie soms speelruimte wegneemt die je als gemeente nodig hebt om iets te bereiken. Helaas hebben we als CDA op dit punt in de Tweede Kamer de strijd verloren. Als de provincie zegt dat iets een provinciaal belang heeft, dan hebben de gemeenten daarmee te leven, helaas.

In de Eerste Kamer moet de discussie nog gevoerd worden.’

Ronnes: ‘De AMvB’s komen eraan. Vanaf april 2016 vinden er zogenoemde internetaadplegingen plaats. Beoogd is dat de nieuwe Omgevingswet ingaat vanaf 2018. Voor alle decentrale overheden is het van belang dat ze nu al heel goed gaan kijken wat er moet gebeuren om met deze wetgeving te gaan werken. Raadsleden hebben de opdracht die bewegingen in de gemeentehuizen op gang te brengen.’

Een belangrijke vraag die leeft, is: hoe zit het straks met de rechtszekerheid van alle burgers? Burgers moeten beschermd worden tegen ongewenste ontwikkelingen. Het is belangrijk dat waar het gaat om nieuwe ontwikkelingen gekeken wordt naar voldoende draagvlak. Die weging moet op lokaal niveau plaatsvinden.

Een risico van de schaalvergroting, ingezet door de nieuwe Omgevingswet, is dat de burgers juist minder betrokken worden bij het ruimtelijk beleid. Voor lokale bestuurders ligt er een grote uitdaging daarmee om te gaan.

Zeker voor kleine gemeenten is dat het geval.

Jan Dijkstra is lid van de CDA-visiegroep Ruimte en Wonen. Allereerst wijst hij op de rol die de overheid wat het CDA betreft heeft. ‘De overheid is kaderstellend en dient met name te faciliteren en te stimuleren. Het CDA wil een overheid die inwoners en bedrijven ruimte geeft om maximaal de eigen verantwoordelijkheid te nemen. Ook wil het CDA een

Nieuwe Omgevingswet

overheid die een aantal basisregelingen treft om het algemeen belang te bewaken en/of kwetsbare inwoners of natuur te beschermen.’

Dijkstra: ‘Elke regio heeft zijn eigen uitdagingen en oplossingen. Laat elke regio daarom zijn eigen beleidskeuzes maken.’

Dijkstra heeft sterk de indruk dat in veel gemeenten nog weinig geanticipeerd wordt op de implementatie van de nieuwe Omgevingswet. ‘Maar dat zou wel moeten gebeuren. Ik raad u aan hier nu al vragen over te stellen aan uw Colleges: hoe bereiden wij ons voor op de nieuwe Omgevingswet? Ik heb nog niet het idee dat het leeft, noch bij de bestuurders, noch bij de ambtenaren. Mogelijk verandert dat wanneer de AMvB’s zijn ingevuld, dan wordt het allemaal een stuk concreter. Overigens is een aantal gemeenten al aan de slag, met pilots. Het is nuttig en leerzaam daarvan kennis te nemen.’

Kernpunten en praktische tips

- * Vraag aan uw colleges om kennis op te bouwen;
- * Stel bij de apb al aan de orde: hoe anticiperen jullie op de organisatieveranderingen die nodig zijn bij de invoering van de nieuwe Omgevingswet?
- * Het is belangrijk dat er meer zorg wordt besteed aan een goede implementatie van de nieuwe Omgevingswet.
- * Een integrale aanpak is interessant en aardig, maar het risico is aanwezig dat het voor inwoners nog moeilijker zal worden om invloed te kunnen uitoefenen...

Nieuwe Omgevingswet